

2024-05-02 Nr. NV-1051

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-24-236(2); 24-235(2) TAIS-23-10666(3); 23-10665(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SKOLOS ĮSTATYMO NR. I-1508 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Finansų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2024-04-30	Pasirenkama ☐ TAP (II dalis) ☐ LRV pasitarimas ☒ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Įstatymo pakeitimo projektu siūlomi pakeitimai, kuriais siekiama mažinti riziką susijusią su valstybės skola ir galimu skolinimosi ribojimu, sprendžiamos praktikoje kylančios problemos, siekiama teisinio aiškumo. Įstatymo pakeitimo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad:

- Šiuo metu centrinės valdžios sektoriaus subjektų prisiimti skoliniai įsipareigojimai įskaičiuojami į valstybės skolą. Kadangi centrinės valdžios sektoriaus subjektams nėra nustatyti skolinimosi limitai (o skolinantis valstybės vardu Vyriausybei nustatomas grynasis skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas), atsiranda rizika, kad tokie subjektai prisiims skolinių įsipareigojimų, kurių bendra suma gali turėti nekontroliuojamos įtakos valstybės skolos dydžiui ir valdžios sektoriaus balansui;
- Indėlių ir (ar) įsipareigojimų investuotojams draudimo išmokos turi būti išmokamos per 7 darbo dienas nuo indėlių draudžiamąjį įvykio dienos, todėl kyla rizika, kad atsitikus draudžiamajam įvykiui, reikės keisti tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymu nustatyto grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą;
- Šiuo metu valstybės garantijos tarptautinei finansų institucijai įsipareigojimai įtraukiami į valstybės garantijų limitą;
- Sprendimą suteikti valstybės garantiją tarptautinei finansų institucijai Vyriausybė gali priimti, vadovaudamasi ne tik tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatymu, Tarptautinėmis sutartimis ar šių sutarčių pagrindu pasirašytais susitarimais arba kitais įstatymais, bet ir vadovaujantis Europos Sąjungos teisės aktais, Europos Sąjungos institucijų ar organizacijų sprendimais ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais;
- Valstybės vardu gaunamų paskolų sutartis, su Vyriausybės vertybinių popierių platinimu arba su išvestinių finansinių priemonių sandoriais susijusius arba kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus gali pasirašyti tik finansų ministras ir jo įgaliotas (-i) finansų viceministras (-ai), tačiau daugelis šių skolinimosi sandorių gali būti sudaromi pasitelkiant inovatyvias informacines sistemas, patys skolinimosi sandoriai vykdomi pagal atitinkamų metų skolinimosi strategiją iš anksto nustatytais grafikai, todėl toks reikalavimas laikoma pertekliu;
- Paskutinis valstybės išdo vekselių metinės palūkanų normos svertinis rodiklis buvo paskelbtas 2015 metų I ketvirtį ir nuo to laiko valstybė nebesiskolina valstybės išdo vekseliais, šiuo metu nustatytas delspinigių dydis nebeatspindi valstybės skolinimosi kainos ir neatitinka situacijos rinkoje.

Keliamos problemos yra aktualios iš dalies. Nors nurodoma, kad centrinės valdžios sektoriaus subjektams nėra nustatyti skolinimosi limitai ir dėl to atsiranda rizika, kad tokie subjektai prisiims skolinių įsipareigojimų, kurių bendra suma gali turėti nekontroliuojamos įtakos valstybės skolos dydžiui ir valdžios sektoriaus balansui, tačiau praktikoje nebuvo atvejų, kad dėl kurio nors iš centrinės valdžios sektoriaus subjektų veiksmų tokios rizikos kiltų. Visgi pažymėtina, kad priėmus sprendimą sujungti Nacionalines plėtros įstaigas tokia rizika gali atsirasti.

Atkreiptinas dėmesys, kad lydimajame medžiagoje sprendžiamos problemos nėra argumentuojamos kiekybiniais duomenimis, tik iš dalies pagrindžiama, kodėl neužtenka šiuo metu taikomų priemonių.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Įstatymų pakeitimo projektu siūlomi pakeitimai, kuriais siekiama mažinti riziką dėl centrinės valdžios sektoriaus subjektų prisiimtų skolinių įsipareigojimų įtakos valstybės skolai ir atitinkamai nustatyti kontrolės priemonės (limitus), taip pat siūloma plėsti atvejų skaičių, kuomet tam tikros sumos nėra įtraukiamos į grynojo skolinimosi limitą bei garantijų limitą, spręsti praktikoje kylančias problemas, t. y. siūloma nustatyti, kad:

- Centrinės valdžios sektoriaus subjektai (išskyrus Vyriausybę), turintys teisę skolintis, galėtų skolintis lėšų, platindami vertybinius popierius, pasirašydami paskolų sutartis ar prisiimdami kitus skolinius įsipareigojimus, laikydamiesi ministro nustatyto šių subjektų atitinkamų metų skolinimosi limitu (kadangi dalis šių subjektų priskiriami centrinės valdžios sektoriaus subjektams, kurių prisiimami skoliniai įsipareigojimai įskaičiuojami į valstybės skolą, šiuo pakeitimu siekiama sukurti tik apsauginę kontrolės priemonę, nustatant atitinkamus limitus, kad tokių subjektų savarankiškai pasiskolintos sumos neturėtų reikšmingos įtakos bendram valstybės skolos dydžiui);
- Vyriausybei skolinantis lėšų perskolinamoms paskoloms, naudojamoms indėlių ir (ar) įsipareigojimų investuotojams draudimo išmokų mokėjimui finansuoti, teikti pasiskolintų lėšų suma neįtraukiama į Biudžeto patvirtinimo įstatymu nustatyto grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitą;
- Į valstybės garantijų limitą neįtraukiama valstybės garantijų tarptautinėms finansų institucijoms suma, nes tokie garantiniai įsipareigojimai ir jų dydžiai prisiimami Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje, šios sutarties pagrindu pasirašytame susitarime arba Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytais sąlygomis ir tvarka;
- Sprendimą suteikti valstybės garantiją tarptautinei finansų institucijai Vyriausybė galėtų priimti, vadovaudamasi ne tik Biudžeto patvirtinimo įstatymu, tarptautinėmis sutartimis ar šių sutarčių pagrindu pasirašytais susitarimais arba kitais įstatymais, bet ir Europos Sąjungos teisės aktais, Europos Sąjungos institucijų ar organizacijų sprendimais ir (arba) su tuo susijusiomis sutartimis ar susitarimais;
- Valstybės vardu gaunamų paskolų sutartys, su Vyriausybės vertybinių popierių platinimu susiję dokumentai, išvestinių finansinių priemonių sandoriai ir kiti įsipareigojamieji skolos dokumentai būtų pasirašomi finansų ministro nustatyta tvarka;
- Už pavėluotą perskolinamos paskolos ar skolos grąžinimo sutartyse nustatytų turtinių įsipareigojimų vykdymą šiose sutartyse nurodomi delspinigiai už kiekvieną pradelstą dieną. Delspinigiams apskaičiuoti būtų taikomas Finansų ministerijos interneto svetainėje paskelbtas delspinigių dydis, kuris apskaičiuojamas pagal atitinkamą formulę.

Pažymėtina, kad įstatymo pakeitimo projekto lydimojoje medžiagoje problemos sprendimo priemonės pagrindžiamos iš dalies, įgyvendinimo nauda nepagrindžiama kiekybiniais vertinimais.

Įstatymo pakeitimo projekto aiškinamajame rašte nurodoma, kad papildomas lėšų poreikis nenumatomas.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Centrinės valdžios sektoriaus subjektų atitinkamų metų bendrą skolinimosi limitą Vyriausybės siūlymu nustatys Seimas Biudžeto patvirtinimo įstatyme. Vyriausybė Seimo nustatytą centrinės valdžios sektoriaus subjektų atitinkamų metų bendrą skolinimosi limitą paskirstys kiekvienam centrinės valdžios sektoriaus subjektui dėl 12 mln. eurų arba ekvivalentu kita valiuta ar didesnės skolinimosi sumos ir, esant poreikiui, centrinės valdžios sektoriaus subjektams, kurie nepatenka į ministrų valdymo sritis, o likusią limitu sumą – ministrams. Ministras, neviršydamas Vyriausybės jam paskirto skolinimosi limitu, nustatys kiekvieno jo valdymo srityje veikiančio centrinės valdžios sektoriaus subjekto, turinčio teisę skolintis ir numatančio atitinkamais metais skolintis, atitinkamų metų skolinimosi limitą dėl mažesnės kaip 12 mln. eurų arba ekvivalentu kita valiuta skolinimosi sumos.

STEBĖSENA

Ex post vertinimas nenumatomas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo pakeitimo projektas teiktas išvadoms gauti ministerijomis. Atsižvelgta į dalį Teisingumo ministerijos ir Žemės ūkio ministerijos pastabų, kitos pastabos įvertintos derinimo pažymoje.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Teisingumo ministerija siūlo įvertinti ar neturėtų būti reglamentuojamas maksimalių valstybės garantijų tarptautinėms finansų institucijoms dydžių nustatymas (nes įstatymo pakeitimo projektu siūloma į valstybės garantijų limitą neįtraukti valstybės garantijų tarptautinėms finansų institucijoms). Finansų ministerija nurodo, kad nustatyti atitinkamą valstybės garantijų limitą netikslinga, nes atitinkami įsipareigojimai yra prisiimami jau ratifikuotomis tarptautinėmis sutartimis ir pagal Europos Sąjungos teisės aktus.

Žemės ūkio ministerija siūlo papildyti įstatymo pakeitimo projektą nuostata, leidžiančia Vyriausybei suteikti valstybės garantiją už paskolas, naudojamas valstybės intervenciniams pirkimams vykdyti. FM nurodo, kad Vyriausybė valstybės vardu valstybės garantijas teikia išimtiniais atvejais ir tikslais, kai nėra galimybės užsitikrinti finansavimo kitomis priemonėmis ir negalinti pasinaudoti esamomis priemonėmis, kaip, pavyzdžiui, garantijų institucijų garantijomis ir pan.

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui pastabų ir siūlymų neturi.

Projektas svarstytas 2024 m. gegužės 30 d. tarpinstituciniame pasitarime.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Įstatymų pakeitimo projektą numatyta svarstyti Seimo pavasario sesijoje balandžio mėn.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Tautvydas Brazdžiūnas

Ekonomikos politikos grupė